

Տարեկան գինը 10 բուբլ, կէս տարվանը 6 բուբլ:

Թթվամում դրվում են միջայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաշաղաբարիք գիմում են ուզգակի:
Տիգուս. Պետական «Մասօ»

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խաղաղ պատերազմ: — Ն երքին տեսութիւն նամակ վաղիկավազից: Նամակ գանձակից: Ներքին լուրեր: — Ա բար աքին տեսութիւն: «Գոլոս» լրագիրը հայոց հարցի մասին, Նամակ գերմանիայից: — Խառն լուրեր: — «Մշակի» հեռագիրներ: — Յայտարարութիւններ: — Տեղեկացոյց: — Բանապահան: Հայ կինը:

ԽԱՂԱՂ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Ուստաց «Գոլոս» լրագրի № 58-ի առաջորդող յօդուածի մէջ յայտնած միտքը հայոց ինդիրի մասին մի նոր լոյս է գցում այդ ինդիրի վրա:

Թիւրքիայի հետ մեր պատերազմը, ասում է ուստացագիրը, պէտք է լինի խաղաղը կուլտուրական, բաղաբակրթական: Մեզ հարկաւոր է թիւրքիաբնակ քրիստոնեայ ժողովրդի այն կողմը պահպատճել և առաջարկութիւնները: Լրապան, լուսաւորական աշխարհը մեզ չէ ճանաչում: Եթէ այժմ արեւելան ինդիրը կատարելապէս վճռելու համար լրապան անհրաժեշտ է համարում ուստամափրել թիւրքաց պետութեան մինչև այժմ իրան անձանթ եւ, որ աւելի քաղաքակրթական հիմնաւոր յատկութիւններ ունի, որ բարյապէս և տնտեսապէս աւելի զարգացած է: Դորան պատկանում են և պէտք է պատկանեն մեր համակրութեան բոլոր զգացմունքները:

Այդ է ուստացագրի գլխաւոր միտքը:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԿԻՆԸ

տարվայ ընթացքում գէթ միանդամ քննութիւն
չը աալով....

Սրանց այսպիսի դիւրագրղիու լինելը ստիպեց ինձ կրկին նկարագրել մի պատկեր: Փեարվար ամսի 19-ին, երբ արձակվեցաւ երեկոյեան ժամը, տեսնեմ ամեն դրան մի մարդ կանգնած եկեղեցուց զուրս եկողին քշում էր դէպի ուսումնարան, որ գտնվում է եկեղեցու բակում: Երբ ինձ ևս զուռւմ էին, հարցրի պատճառը և տեղեկացայ թէ երեցփոխանը հաշիւ է տալիս, ևս իմ օտարական լինելս պատճառը բերելով հանդարտ սլքվիցայ: Միւս օրը տեղեկացայ, որ հին երեցփոխի երեք տարին լրացած լինելով, չնորհակալութիւն են յայտնել և արձակել: Ի հարկէ չնորհակալութեան արժանի է, որովհետեւ ինչպէս հաստատում են, առաջի տարին ցոյց է տուել զուռ արդիւնք 2000 րուբլ, երկրորդ տարին նրա կէսը, իսկ այս վերջի տարին բոլորը ի միասին 2415 րուբլ և մի քանի կօպէկներ:

*

ՆԱՄԱԿ ԳԱՆԶԱԿԻՑ

2 մարտի

Օրերումս Ազստափից գալով ինձ մօտ բարեկամներիցս մինը պատմեց մի քանի հետաքրքիր և մի և նոյն ժամանակ ցաւալի տեղեկութիւններ «Արզան» գիւղի հայ ժողովրդոց վերաբերմամբ, (որտեղ ինքը պատճեմամբ առետրական գործով գնացած է) որոնց կեանքը և դրաւթիւնը իմաստասիրութեան և հետազօտութեան կարութիւն ունեն:

«Կրզան» գիւղը, որ գտնվում է Ղազախի վիճակի թոփուզ կայարանից դէպի հիւսիսային կողմն մօտ 15 վերստ հեռաւորութեամբ կուր գետի ափին, ունի 18 տուն հայ բնակիչ, որոնք բնակվում են խառն մահմետականների հետ:

65 | សំណើនូវការបង្កើតរឿងជាអាស៊ាន់ និង ភ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊեՏԵՐԲՈՂԻՐԳՈՒՄ հետեւալ երիտասար
ուսանողները հաւաքել են 12 բուրլ յօդու
«Արարատեան ընկ.» Նիկողայոս Գրիգորեան
5 ր., Վ. Հ. Զ. Ջ. 3 ր., Ս. Ս. 1 ր., Ա. Տ. Յ. Յ.
ր., Պ. Պ. 1 ր., ոմն 1 ր.: Այդ փողերը ստաց
վեցան պ. Պետրոս Պետրոսեանցի միջոցով:

Մեզ հաղորդում են ՆՈՒԽՈՒՅ, որ այստեղ
երկսեռ ուսումնարանները բաւական բարեկար
գված են:

ՆՈՒԽՈՒՑ մեղ հաղորդում են, որ այնտե-

տօնախմբութիւնը։ Ածում են, երգում են, պար են գալիս, — կեանքը փոքր ինչ արձակ շրջանակի մէջ է մտնում։ Բայց այդ դէպքերում ևս աղջիկը դարձեալ ազատ չէ, նա կարող է պար բռնել, երգել միայն իր ազգականների կամ մերձաւոր բարեկամների հետ։ Աղջիկը այն աղատութիւնն է վայելում միայն, որ դեռ կին չը դարձած, նրա երեսը չէ ծածկվում քօղով։ Նրա աչքերը բաց են, կարող է նաև լուս մէկի վրա, և կարող են ուրիշները տեսնել նրա դէմքը։ Այդ հնար է տալիս տղային գողանալ նրա դէմքից մի ծածուկ հայացք, մի ժպիտ...։ և իսկոյն կազմվում է լուռ սիրահառութիւնը, թէև խիստ սակաւ է պատահում, որ նրանք այնուհետեւ բաղդ ունենային միւսանդամ հանդիպել միմեանց, կամ պսակվել։

Աէպերում կարելի է տեսնել մեր գիւղական
աղջիկների սիրահարութիւնները, բայց կեանքի
մէջ դա սակաւ է պատահում: Եւ եթէ լինում
ին դէպքեր, գործը վերջանում է առեանգու-
թենով, այսինքն տղայի աղջկան հօր տնից դո-
լանալով, և առանց ծնողների կամքի, պսակ-
վելով: Այսպիսի հանգամանքներում ժողովրդա-
կան րօմանտիզմը խիստ խստութեամբ է վե-
ռապերփում գէպի սէրը: — սիրահարների վարքը
հծու պարօաւներով երգվում է ժողովրդի բերա-

Գիւղերում ամուսնութիւնները կատարվում են
աշխաներուից. Պսակվողների բազդը կարգադրում
էն ծնողները, որպէս ցանկանում են: Աղջկաց
առայի զգացմունքը տեղիք չունի գործի մէջ:
Պսակները լինում են միշտ հաւասարը հաւասա-
րի հետ (Կարողութեան կողմից) և աւելի աղջկաց
նողքը աշխատում են, որ իրանց զաւակը մնի

առան հարսն լինի: Այսու ամենայնիւ, այդ ցան
ութիւնը մնում է լուռ. ամօթ կը համարվէր
թէ աղջկայ ընտանիքի կողմից առաջարկու
թիւն լինէր: Բանակցութիւնը սկսվում է փեսայ
օր կողմից զանազան պատգամաւորների միջո
ով, և աղջկայ հայրը մինչև համաձայնվելը ի
անից բաւական խնդրել է տալիս: Ամուսնու
թիւնները կատարվում են առհասարակ մինչև
5 տարեկան հասակը: Գիւղերում հազիւ կա
ելի է տեսնել 18—20 տարեկան աղջիկներ, և
թէ կային այսպիսինները անպատճառ նրանք
ուղղ ու մունջեր են, կամ խնլագարներ: Առհա
արակ գիւղացին աղջկան երկար չէ պահում
ոչխատում է շուտ աղատվել նրանից, որ իրան
ատ զբաղեցնում է: «Աղջիկը այն տեսակ պը
ուղղ է, որ հասնելու ժամանակ միւռնում է»—

Որովհետեւ ամուսնութիւնները միշտ հաշիւնելով են լինում, այս պատճառով շատ անդամ լատահում են խիստ տարապայման պսակները բինակ, աղջկայ հայրը մի զաւ փեսայ չը որցնելու համար իր 5—6 տարեկան երեխան ալիս է մի չափահաս մարդու, կամ ընդհակա-ակն, իր 15 տարեկան աղջիկը ամուսնացնում մի 4 տարեկան տղայի հետ Եւ մեր զիւղա-ան քահանաները միշտ պատրաստ են մի քանի-

կինը աղջիկ ծաէ, նա պէտք է իմ որդու հարսը
լինիու ։ Շատ անգամ երկու ընտանիքների մէջ
հին տոհմային թշնամութիւնները վերջացնում են
միմեանց արջիկ տալով կամ առնելով։ *) Երբ

*) Սի ծլրունի Սիւնեաց երկրից պատմում էր, թէ ին ըը տեսել է, որ Ղարաբաղի գիւղերում աղի կներին մի ժամանակ պահկում էին գ ա կ ի զրաւ ինձ ծիծաղելի երևաց այդ խօս-

քը: Բայց երբ Կա բացառուց պատճառը, նս
համոզվիցայ թէ կարող էր այսպէս լինել: Պար-
սիկների բռնակալութեան ժամանակի, երբ խա-
ները առևանդում էին հայոց աղջկիներին, որը
գեղեցիկ էր, ծնողները շտապում էին նրանց
ուստի տասիւ ուսի մի տասի հետ, առավելա-

պատուի պատկան աւալ սր աղաքը բառ, որով առանձ
ամուսնացած կնոջը չէին յափշտակում, այլ ի-
րանց հարեմի համար ընտարում էին միայն կոյս
աղջկիներ: Պատահում էր, այն տղան, որի հետ
կամենում էին պատկել աղջկան, գտանիւմ էր
մի հետու գիւղում, կամ պանդխտութեան մէջ,
և պատկի խորհրդին ներկայ լինել չէր կարող:
Այս ժամանակ փեսան իր փոխարքէն ուղարկում
էր իր գդակը, որը մի ձողի զիկին ցցելով. հար-
սի հետ տանում էին նեկեղեցին և կատարում
էին ամուսնութեան խորհրդարքը: Այդ բանը, ա-
ռաջ գալով դէպքերի ստիպմաւնքից, հետզիւտէ
սովորութիւնների կարգը անցաւ: Ռամիկի մէջ
առհասարակ զգակիը զիկի կամ անձնաւորութեան
նշանակութիւն ունի. — «Գդակը քեզ հառամ ըլլի»
— զգակիդ թաղեմ) — «գդակիդ արնով տեսնեմ
— այդ տնէծքները սովորական են զիւղացինե-
րի մէջ: Ինձ պատահեց է տեսնել զիւղական
խնջոյքներում, երբ կոչսականներից մէկը դուրս
էր գնում, զգակը գնում էր իր նստած տեղը,
որ միւսները երեսակայեն, թէ նա ներկայ էր:
Մուրգուն ամեն մի պատկանող իրը՝ նրա անձ-
նաւորութեան տեղ ընդունելու շատ օրինակներ
կան: Տեսնում ես, մի զիւղացի իր ծառային
կամ որդուն ուղարկում է մի ուրիշ զիւղացու
մատ զործով. պատգամաւորը յացանում է Նրա
կամ քը, աւելացնելով. «Եթէ չես հաւատում,
տե՛ս և հօրս միւրուքի սանդրը» շատերը սանդրի
իւր ուղենին ու ուղենին էին մերու օքա մէ մաս:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ГОЛОСЪ» ԼՐԱԿԻՐԸ ՀԱՅՈՅ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

Կատարեալ հաշտութիւնը կայացաւ Բ.
ան հետ և մեր գօրքերը սկսնցին արդէն
տդառնալ իրանց հայրենիքը; Ճակատագիրը
նպէս անօրինեց, որ մենք հանդիսատես
անք վերջի գործողութիւններից մէկին այն
որինահեղ դրամայի, որ բեմի վաս դրեց
տրոս Մեծը;

1711 թւին պատերազմ յայտնելով Թիւր-
հային, Սեծն Պետրոս առիթ բերաւ ոչ թէ
սխին դաշնադրութիւնների և իրաւունք-
րի քանդելը, ինչպէս անում են սովորա-
կար այդպիսի գէպքում; այլ նա մատնացոյց

Թիւքքիայի այն բարեարտառութիւնը,
ի տակ տանջգում էին քրիստոնեաց ազգե-
, և քրիստոնեաց ասելով Առաստանի

ւածի կայսրը չը հասկացաւ միայն յոյնեն, ինչպէս հասկանում էին այդ ժամանակը ուր ուրիշները, այլ յոյների հետ միասին յիշեց և մէջ բերաւ ևս վալլախներին, զգարներին և սերբերին։ Այդպիսով առան անգամ մացրեց նա դիպլօմատիական առեանների մէջ այն ազգերի անունները, վաղուց էին մնուածված և արհամուրված ևնքից։ Այն խորտակիչ պատերազմից յետ,

Քերջացաւ Քիշեկ-Կայնարջիում կապած
սշտութեամբ, Թիւրքիան սկսեց արդէն ու-
ա թափակի վիլ փոքր առ փոքր մի կող-
յ իր հպատակ քրիստոնեաների մէջ բոր-
քած գրգիռներով և տզգային կեանքի նոր
տումներով, իսկ միւս կողմից այն օրհա-
կան հարուածներից, որ անընդհատ տա-
էր նրան Ռուսաստանը և այդպիսով հա-
ւ նա վերջապէս այն օրին, երբ բոլորովնին
այքայված իր եւրօպական տիրապեսութեան
Չ, պիտի միանդամայն արտաքսվէր Ներօ-
յի ցամաքի երեսից: Բայց Եերլինի աւա-
ժողովը յետաձգեց այդ օրը, համոզվելով
և նոյն ժամանակ որ Ճակատագրի այդ
ոշումը հաստատ կերպով է սահմանած
ւրքիայի համար: Եւրօպան ճշգիւ հաս-
ցաւ որ Թիւրքիայի մարմինը էլ գաղարել
շնչել նրա հողի և երկնքի տակ, այդ հո-
վա մնացել է Թիւրքիան ինչպէս մի ու-

այսպիսի նիւթական հաշիւների առար-
յ է գառնում, շատ հասկանալի է, թէ նա
պիսի բաղդի կը հանդիպի, կամ ինչ կը մինի-
ա դրութիւնը ամուսնութիւնից յետոյ: Ես
քս վկայ եմ եղել մի եղեանագործութեան, որ
առարվեցաւ մի զիւղում, մի հասակ առած աղ-
ի տուել էին մի փոքրիկ տղայի, որ մի հա-
ստ տան մրակ ժառանգն էր: Աղջիկը մի գիշեր
կողնի մէջ խեղդում է նրան: Բժիշկները քըն-
ով աղջկան, գտան նրա մէջ խեղագարու-
ան նշաններ, որ առաջ էին եկել սեռական
գործումից ուղեղի վրա:

Աղջիկները առհասարակ վաղ են մարդու գը-
մ և այդ զլիսաւրապէս պահպանում է նրանց
բքի ապականութիւնից։ Օժիտի սովորու-
թնը դեռ մատած չը լինելով մեր գիւղերում,
ւական հեշտացնում է ծնողներին կատարել
սնց ցանկութիւնը, աղջիկներին շուտով ա-
սնացնելու Շատ տեղերում դեռ մեացել է
ու հին սովորութիւնը, որ աղջկայ հայրը փո-
նակ ինքը տալու, ստանում է փեսայի հօրից
լ կամ ուրիշ մթերք։ Դրա մէջ շատերը տես-
մ են մի բարբարոսական առևտուր, իբր թէ
ը քանակում է իր զաւակը։ Բայց այդպէս
Փեսայի հօրից ստացածը ծախսում է աղջ-
կայը, զնում է զանազան հագուստներ և
ասիք, որը իր հետն է տանում նորահարսը
ոճեալ փեսայի տունը։ Աղջկայ հայրը ոչինչ
շահում, գուցէ մի բան ել աւել իր քսակից է
մւ։ Առհասարակ ամուսնութիւնը, որպէս մի
նաւար պայման ընկերական կեանքի, արտա-
տում է մեր ուամկի մէջ այնպիսի ձևերով,
ցոյց են տալիս նրա խորին հասարակական
նմանութեանը։ Ես ուստացաք համարում եմ նորա-

լուական, ինչպէս մի աննշանակ ձայն, մի բնակվող ազգ
աշխարհագրական բառ, մի պատմական ար- լը, այժմեան
խուր յիշատակ. Թիւքիայի իսպառ անհե- ները մօտալո
տանալը Եւրօպայից դուռել է այժմ միայն առաջնակարգ
ժամանակի հարց, ոչնչ աւելի:

Բայց երբ կը հնչէ սութանների գյուղ-
թեան վերջին ժամը նւրօպայում, զրանով
բնաւ չի վերջանայ ևս արեենան հարցը,
այլ նա միայն կը ձեափոխվի. Նրա ծանրու-
թեան կենարօնը այն ժամանակ Բայկաննե-
րից կը տեղափոխվի միայն Փոքր Ասիա:

Հրաժարվելով Բերլինի կօնդրէսում Թիւրքիայի ամբողջութեան և անկախութեան սկզբունքից, Անգլիան ջանք արեց յափշտա-

կել Տաճկաստանի ձեռքից նրա տիրապետութեան բոլոր ոյժը և իրաւունքը և յունիսի 4-ին կապած պայմանագրութիւնը արդէն առաջի քայլը կարող է համարվել նրա այլ պիսի նենդ զիտաւորութեան։ Դրա ապացոյցը կարող է լինել այն զարմանալի բացախօսութիւնը, որով խօսեց մարկիզ Սալիսբրին իր հեռագրի մէջ մայիսի 30-ից։ Այդտեղ նա յայտնեց որ Տաճկաստանի ազգեցութեան պահպանելը Փոքր-Ասիայի գաւառների վրա պահանջում էն նոյն իսկ Անգլիայի շահերը։

Այսպէս ուրեմն էլ չը կայ Եւրօպայում
արևելքան հարց, այդ հարցը անցաւ արդէն
Փոքր-Ասիա և Հայաստանի սահմանները, ուր մեզ վիճակված է այսուհետեւ պատերազմել ոչ այնչափ Թիւրքիայի հետ, որչափ
նրան փոխարինած Անգլիայի: Ահա այս է
պատճեռը, որ մենք կարևոր համարեցինք
նուիրել մի ամբողջ կարգ յօդուածների Փոքր
Ասիայի պատերազմական բեմի ստրատէգիա-
կան ուսումնասիրութեան: Բայց քննել մի
հարց միայն ռազմակիրական կողմից կը
նշանակէ ուշադրութիւն գտրանել նրա վրա
միայն կիսով չափ, մանաւանդ որ մեր կոիւը
այս անգամ Փոքր-Ասիայում ոչ թէ պիտի
լինի սրով և հրով, այլ հաշտ ու խաղաղ
միջայներով, որովհետեւ հասել է արդէն ժա-
մանակ, երբ Եւրօպայում և Ասիայում յաղ-
թութիւնը կը մնայ միայն նրա կողմ, ով կը
պաշտպանէ լուսաւորութեան սկզբունքները,
ով կունենայ իր ձեռքին ոչ թէ միայն նիւ-
թական ոյժը, այլ ևս բարյական, ով տէր
կը լինի ժողովրդի համակրութեան և կը
շահվի նրա սիրով: Ուրեմն Փոքր-Ասիայում

Ընդհանուրի գործ, և այդ դեպքում երևան է զալս մինը միւսին օգնելու փոխադարձ համերաշնութիւնը: Ես կը պարզեմ այդ աւելի որոշ կերպով: Գիւղական հարսանիքները կատարվում են ձմեռը, երբ գինին հասունանում է, երբ գիւղացիք անդործ են և կարող են ազատ կերպով գուարճանալ: Հարսանիքները հին սովորութեան համեմատ տեսում են եօթն օր եօթը զիշեր. այժմ թէև թեթեացել են, բայց դարձեալ ծանր են առաւելապէս աղջատների համար: Միքանի օր գիւղի ամբողջ հասարակութիւնը ուտում, խմում և քէփ է անում հարսանիքի տանը: Հարսանիքի հանդիսակատարութիւնը կապված է բազմաթիւ ծէսերի և արարողութիւնների հետ: Ամօթ է համարվում, եթէ մէկը յետ կը մնար հասարակաց սովորութիւնից: Եւ սովորութեան հետեւը կարող էր պատճառել կատարեալ չքաւրութիւն, եթէ հասարակութիւնը չգտնէր Եւահա ինչ է լինում. աղջկայ հայրը, որպէս յիշեցի, այնքան ստանում է փեսայի հօրից, որ համարեա ծածկում է իր ծախսերը, իսկ փեսայի հայրը ստանում է նուէրներ լստ մեծի մասին փողով իր դրացիներից, որ ընծայվում են հարսի անունով: Դրանով նա ազատվում է հարսանիքի ծախսերից, և այսպիսով մի զոյդ պսակվում են հասարակութեան փողով, թէև այդ փողը ստացվում է կողմնակի կերպով:

Կին լինելուց յետույ աղջիկը իր ազատութիւնը
բոլորովին կորցնում է: Հօր տանը թէն նոյն-
պէս ճնշված էր, բայց դարձեալ ուրախ էր,
որովհետն իւրայինների մօտ էր գտնվում: Այժմ
ընկել է նա մի անծանօթ շրջանի մէջ, ուր ա-
մեն ինչ նրան օտար է: Նոյն իսկ փեսային նա
նոր է տեսնում, և տեսնում է միայն գիշերուդ:

թիւնները, նրանց կարիքներութիւնը և յարաբերութիւնը ապագայում ստանում են նշանակութիւն և ինտերես և ինտերեսը մեզ համար է հայութիւնը արևելքան հարցիքազարդարական արժանահամատը կայանում է քրիստութեան մէջ մուսուլմանական այդ հարցիք վերջին իմաստը որի լինի հայոց հարցը: Ցոյնեններից յետ հանդէս են դարձը և հերթը պատկանում է

ՏԱԿ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻՑԻՑ

Բերլին, 1 մարտի

Ֆրիցէ պատգամաւորին բան-
չը կարողացայ նամակագրու-
«Մշակին»: Ֆրիցէ արդէն աք-
լինից և Ռայխստագի գումարվե-
դարձաւ այստեղ: Ես ուզում էի
ստին ներկայ գտնվել, բայց այդ
ը ինձ չաջողվեցաւ. ինձ ասա-
սջ, որ տեղ չեմ գտնի և փորձս
ինէր:

րագիրներ, օրինակ «Vossische
ուր, թէե համեստ, բայց հաստատ
րպով ապացուցանում են, որքան
կառավարութեան պահանջը, ա-
քաղաքացու պարտաւորութիւնն
անձն առած պաշտօնը և երբ
ում է Ռայխստագը, ամեն պատ-
տաւորութիւնն է հետեւ կայսրի
կ եթէ պատգամաւորը այդ չա-
փի որ նա անհոգ է գէպի իր
իւնները, անարժան է այն պաշ-
տար նրան ընտրել է գողովուրդը,
ո նա չէ կատարում քաղաքացու
իւնը: Նոյնքան իրաւունք չէր
ավարութիւնը, ասում «Voss.
հալածել այն աքսորվածին, որ
լինելով պարտաւոր լինէր իր
ծառայութեան մի որ և է յան-
մը մտնել այն քաղաքը, որի
քաղաքական աղմինիստրացիա-
դրան արգելված է: Պարտաւ-

ի զաւակների մայր է զառնում,
նկութիւնը անց է կացնում, այն
մինչեւ չուրջը
Նա չէ
նելու է կաց
է մտն
քնած

է կորցիել քաղաքացու իրաւոնքնեցնում է լրագիրը, նրա պարտաւորութատարել ինչ որ նրա պաշտօնն է մ և կառավարութիւնը ինքն իր սկզբն կը հակասէր, եթէ ինքն հրաւէրք ելով որ Շայխսաւագի նիստերը սկսմի և նոյն ժամանակ ինքն արգելք պատգամաւորները գումարվէին, արդարագացին ըին իրանց պարտաւորատարելու:

ապէն էլ իր վճռոը գնելով հաստաւաբանական իրաւոնքները, որ իշխարկի կառավարութիւնը ուղեց նրապահանջելով, որ պատգամաւոր Ֆրից-աւանական քննութեան ենթարկվի:

լ լսդիր, որ իր վրա վերջին ժամա-
շատերի ուշադրութիւն է դարձել,
իրաւունք պիտի տրվի արդեօք ը է ա-
ռաւումնարանների մէջ աւարտածներին,
կլասիկային լեզունների հարցաքննու-
թագէս որ առանջվում է կլասիկային
նների մէջ) մտնել համալսարանի բը-
մասը: Հարցը դեռ ևս վճռված չէ,
ցողների կարծիքը հակվում է դէպի
հնիւը, այսինք կարծում են որ թոյլ

ծանր տպաւորութիւն գործեց և սաս-
սպանք գտաւ Բօրսայի վրա այն լուրը,
ծվեցաւ Ս. Պետրուրդից որ իբր թէ
մի մէջ մի մարդ հիւանդացաւ ժան-
ինչ էր Պրօկօֆիեվի հիւանդութիւնը,
այտնի եղաւ հեռագրի միջոցով և շա-
տեղ չեն կարող զսպել իրանց ժպիտը,
մինչեւ անդամ բարձր ծիծաղը, ոչ թէ
ուուն անցքի մասին, որքան Ս. Պետր-
ութիւնական բժիշկների մասին, որոնք
եղեցիկ կերպով սկզբից որոշեցին հի-
րութիւնը, ընդունելով սիփիլիս ժան-
տեղ. Բայց միւս կորմից պէտք է այն
որ լաւ է այսպիսի մի սխալ պատճանէր,
գուցէ ժանտախտով մի հիւանդացող
անամքի և զգուշացնող միջոցների թող-
րսայի մէջ Պրօկօֆիեվի հիւանդութեան
լուրը սարսափ զցեց: Ամենքը հաւա-
ին որ ժանտախտը գերմանական սահ-
մօտ է: Այդ սարսափը Բօրսայի մէջ
նկատելի եղաւ, որ ուսաց 100 րուբ.,
նի օր առաջ մինչեւ 202 մարկ էր բար-
անկարծ կրկին ընկաւ մինչեւ 195 մարկ,
որ կրկին բարձրացաւ մինչեւ 200 մարկ
որ պֆէնիգ:

Հ կարմիր քողի փոխարէն սպիտակն է
երանը փոքր առ փոքր բաց է լինում,
սնում է իր գէմքը, եթէ ոչ օտարնե-
նեա իր մերձաւոր բարեկամներին ցոյց
սրճ տսած, կինը այն ժամանակ միայն
ուսթեան անդամ է զառնում (իր նեղ
երբ պառաւում է:
ով հարսանիքի միայն տնտեսական կող-
ու, ես մուացայ մի բան: Առհասարակ
ն հարսանիքը այնքան հետաքրքիր
ներ ունի, որ պէտք է նրա մասին մի
սնրամասն խօսել, բայց դա իմ հետա-
ան նպատակից գուրս լինելով, ես չեմ
ել այն բանի մասին, որ վերաբերում
ող աղջկայ բարոյականութեանը:
ինս վերադառնում եմ այն ժամանակին,
իկը կին է դառնում: Հարսի մօրը փո-
մ է սկեսուրը: Անձինքը փոխվում են,
տրեք մնում են մի և նոյնը: Սկեսուրը
առնում է, այն զանազանութեամբ միայն,
եւ մայրական գութը բոլորովին բա-
գտնվում: Դա աւելի խիստ է, աւելի
ող է և աւելի դիտող է: Ամբողջ օրը նա
ում է, նրան գոհացնել անփորձ հարսը
կարող: Պառաւները դիւրազգիու են
և նա միշտ բարկանում է: Ուկրների
մէջ բարացել է և սիրտը: Առաւտից

ս զիշեր հարսը պաշտպում է սկեսրոջ
րա զանազան հրամանները կատարելով
արող մի նշան անգամ ցոյց տալ յոդ-
մ գեգոնութեան: Ամբողջ օրը նա անց
մ ոտքի վրա, իսկ գիշերը իր անկողինն
մ, երբ ընտանիքի բոլոր անդամները
ն, նա պէտք է ամենի տեղերը պատ-

ԽԱՐԵ ՀՈՒՐԵՐ

«Голосъ» Царскіи газеты съ апостоломъ въ рукахъ и съ мечомъ въ поясѣ, съ надписью: «Слово и мечъ».

Զվիցերիայի Ստաբիօ կոչված տեղում, որը մի պատմական անուն է դարձել՝ ազատամիտների և կաթօլիկների այդտեղ միմեանց հետ ունեցած յաճախակի կոիւների պատճառով, այս օրերս մի արիւնահեղ տեսարան պատահեց: Դատաստանական ընտրողները այդտեղ պէտք է 38 հաշտարար դատաւորներ՝ ընտրէին: Այդ ընտրութիւններից մի սարսափելի կոիւ առաջացաւ, դանակի հարուածներ էին, որ թափվաւ էին. կուողներից մէկը սպանվեցաւ, երկուսն էլ ծանր կերպով վիրաւորվեցան: Երեք զոհերն էլ ազատամիտ կուսակցութեան էին պատկանում:

•ՄՇԱԿԻ •ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻԶԱՋՎԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

ՎԵՏԼԵՍՆԿԱ, 4 մարտի: Այսօր պատրաս-
դից յետոյ, ժանտախտին զոհ եղած քահա-
նայի, նրա ընտանիքի և Կօխ, Գրիգորիկվ և
Մօրօզվ բժիշկների յիշատակի համար հո-
գեհանդիստ կատարեցին: Բէսեաղիցկի, Կո-
բեաղիս, Բամանգէր և Պէտրէսկօ այսօր ու-
ղեղովեցան դէպի Աստրախան: Զէմեանում
նրանք կարանտինով բռնվեցան: Ինժինէր
Նանուշի ծրագրին համեմատ, այս օրերս
կայրեն: Ճկների ամբարները և տները:

ՍԴՐԻԱՆՈՊՈԼ, 4/16 մարտի: Այսօր Սկզ-
բոլեվ երկրորդ և ռուսաց զօրքերը հեռա-
ցան Աղբյանօպօլից և Բօդգարէից, թիւր-
քերը՝ նրանց ճանապարհ ձգեցին բարձրա-
ձայն բարեմաղթութիւններով:

ՖԻԼԻՊՈԳՈԼ, 5/17 մարտի: ԳԵՆԵՐԱԼ ՍՊՈ-
ԼԻԱՓԻՆ, Փրանսիական կօմիսար Կուտուլին և
Շմիգը հասան Նամբօլի: Քաղաքը լուսաւոր-
ված էր: Ստոլիպին զօրահանդէս արաւ տե-
ղային կամաւոր զօրքերին, որոնք նրան ող-
ջունեցին բարձրաձայն ուրայով ի պատիւ
Ռուսաց Կայսրի, Սաոլիպինի, Բօլգարիայի և
Ֆրանսիայի:

Ա. Արծրունի

Խմբագիր — Հրատար. ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

բաստէ, ամենին հանգստացնէ։ Վաղ առաօտեան նա ոտքի վրա է, երբ բոլորը դեռ քնածէին։ Սկեսուրը զարթնելով, անպատճած է, որ նրան անկողնի մէջ տեսնէ։ Նա այն աստիճանն համբերող է լինում, որ շատ անգամ բաւական ծանր հիւանդութիւններ տանում է ոտքի վրա, առանց պառկելու։ Նա ոչքին չէ յայտնում իր տկարութեան մասին, գուցէ գիտէ ամուսին այրը, բայց նա նոյնպէս լուսմ է։ Հիւանդութեան պատճառով չը գործելը՝ զիւղացի կնոջ մասին համարվում է ծովութեան նշան։ Ամուսին այրը չէ կարող պաշտպան հանդիսանալ, կնոջ տանձանքները թեթևացնելու համար Եւ միթէ նա կարող է հասկանալ, թէ նրա կրածները տանձանք է, — այդ զգացմունքը չէ տուած զիւղացի մարդուն, նա զարվում է կնոջ հետ նոյն անզթութեամբ, որպէս իր վարը վարող եղան կամ

(Կը շարունակվի)

3 u u 8 s u f u e n h p h h h z b f

“ՄԾԱԿ” ԴՐԱԿԵՆԵԿՆ ԵՒ ՔԱՐԵԿՆ ԼԵՅՏԻ

1879 [durch]

ԿՐԱՏԱՐԱԿԱՆ ԸՄԵՆ ՕՐ, բացի տօն և տօներին հետեւ
և ալ օրերից:

Կրագրի պիզը և պրօգրամման նոյն են մնում: Մենք ստանում
ենք ԱԵՓԵԿԸ ՀԵՌԵԳԻՐՆԵՐ: ՄշԱԿԵ տարեկան գինը
10 բուրլ է, կէս տարվանը 6 բուրլ: Գրվել կարելի է ՄԻԱՅՆ
ԽՄԲԱԳԲԱՏԱՆ մէջ:

СИСУЗЕН ՀԱՐՄԱՆԵՔ ծախվում են 5 կոպէկով Հատր
Օտար քաղաքներից պէտք է դիմել Տեսևեալ Հասցեով՝ ՏԻՓ.
ЛИСТЬ Редакція «Мшакъ».

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱԲՇԵՐԻՆ

ՔՐՄԾՈՒԽ ՝ԹԱՐԱՎՈՒՄՆԻ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

(ՀԱՆՔԻՑ), ՈՐ ԳՏԵՎՈՒՄ Է ԶԵԼՕԲԱՆԻ ԱՐՋԵՐՉԱՆԻ ԿՈՒԲԵՐՄ
ԳԻՒՆ ՈՒՄ

蒙古文書

ՀՅԱ. ԱՅԾՎԵՐ-ԺԵՄԵԳ

Պահպատճեց Եկեղիւնքի Պվելիօնուիր Մեծ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԻԱՄԻՆ ԱՄԲՈՂՋ ՎԱԳՈՆՆԵՐՈՎ ԽՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԿԱՅԱՐԱՆԻՑ ՊՈՒ-
ԴԸ 25 ԿՊՊ., ԻՍԿ ՓՈՔՔ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՐԵԼԻ է ԳԵԵ ՔԱԼԱՔԻՎ
ՄԷՋ ԳՏՆՎՈՂ ՊԱՀԵՍՏԻՑ ՊՈՒԴԸ 28 ԿՕՊԵԿՈՎ.

Հոյս տեսաւ ՓՈՐՁ, ամսագր:

ԵՐԱՐԴ (մարտի) Համ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. I. Հացի խնդիր. վեպասանութիւն Պերճ Պռօշեանցի, II. Հըպատակութեան և խղճի գաղափարը նախնի հայոց մէջ, Կ. Կոսաանեանց, III Միերես Կարնոյ նորագոյն պատմութիւնից, Ա. Երկիցեան, IV Սիրոյ զոհէեր, բանաստեղծութիւն Գամառ Քաթիպայալի, V Միերէացի Սավօնարօլ. ՄԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ VI Տեղեկագրութիւն հայոց գաղթականութեան, տեկին Սրբուհի Երիցեան, VII անեկդօններ ժողովածու Դալրուստ Երմագանեանի, Գրիչ. VIII Սիհրդատ Ամերիկեան, կենսագրութիւն Գ. Շմէկեանց, ԱԶԳԱՑԻՒՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, Արևելքան խնդիրը և հայերը, X Ներսէս պատրիարքի կոնդակը: ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ XI. Ուսումնարանի առողջապահութեան հարցեր, Ա. Բարայեանց, XII յայտարարութիւններ:

Тифлисъ. Въ Редакцію Армянскаго журнала „ПОРДЗТЪ“.

Тифлисъ. Въ Гедакію Арманскаго журнала „ПОГДЭВ“.

— Համարակալիք օբյեկտ նովաստրաց

BRUNNEN

ԱՌՈՒՍԱՑ ԹԵՅԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՅԻՑԻ նոր ստացվեցան 10000 ֆունտ Ֆուչանի և կեալստի թէյ սեփական փոխանակութեան 1 ը. 20 կ. մինչև 8 ր. Փունտը: Ֆուչանի թէյի համար ինձանից գնողներից շատերը նամակներով չնորհակալութիւն յայտնեցին, յոյս ունեմ աղադայում՝ գնողներից նոյնպէս ստանալ: Ծախսվում է մեծ քանակութեամբ և փոքր: Փօստայի ծախսը ինձ վրա առնում եմ: Հասցէն Միքայէլեան կամուրջ, Քաբեզնոյի խմբագրատան տակ: Վաճառական Ա. Պոլսուխին:

ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ Աստաֆիեվսկայա վողոցի վրա-
քաղաքի կենտրօնում ձևուսուր գնով ԾԱԽ-
ՎՈՒՄ է քարից և կիրից շինած մի ՏՈՒՆ:
Տան մէջ կան տաս ԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻ ամբարա-
նոցներով, սառուցատուն և երեսուն և չորս
ՍԵՆՆԱԿ ծառաների բնակարաններով և պա-
տշաճմարով տան ամբողջ երկայնութեամբ:
ԲԱԿԻ մեծութիւնը 2000 քառակուսի սաժէն
է, բակի մէջ ԱԽԱԶԱՆ կայ: Տան դիմացի
կողմի ԵՐԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ 63 արհեն է, իսկ

ԳԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ նոյն կողմից 24 արշեն։ Ամբողջ տունը տարեկան 5600 ր. ԵԿԱՄՈՒՏ է տալիս։ Ցիշեալ տաւնը ԳՆԵԼ ցանկացողները կարող են դիմել Երևան տան տէր Արտեմ Պապիկօվին։ Նոյն տան մէջ ցանկանում են յանձնել մէկ ուրիշ ՔԱՂ.ՑՐԵՎԵՆՆԵՐԻ ԽՍ-ՆԱԻԹ, պիտանի բոլոր պարագաներով։ Ա.Ռ-ՏԵՄ ՊԱՊԻԿԵԱՆՑ։

ԿՈՐՇԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԸ ԳԻԵՐՈԹԻԿ ԵՒ
ԵՐԹԵՒԵԿ պատրաստումէ երեխաներին ՄԻՋ-
ՆԱԿԱՐԱԳ բոլոր ուսումնարաների ՓՈՂՔԻ
գասատունների համար։ ՃԱՇԽՑ ՅԱ-
ՏՈՑ ԿՐԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆ ԼԻՆՈՒՄ։ Ֆրա-
սիերէն և գերմաներէն լեզուների դործնա-
կան և տէօրետիկական դասեր են արիւմ։

ԼԱՐՄԵՒԻ խանութում ԳՈԼՈՎԻՆԱԿԻ հրա-
պարակի վրա № 11 ծախվում են ամեն
տեսակ թէ պարտիզային և թէ ծաղկենիրի
ՍԵՐՄԵՐ, որոնք նոր են սռացված և բո-
լըրովին թարմ են։

Въ Кухахъ, на Иса́рловской
улицѣ въ домѣ № 9 отдаёт-
ся одна большая свѣтлая
комната ст. отоплениемъ и

ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ քրէհով են տրվում կահկարասիքով և ծառայով 10 ր. մինչև 20 րուբլ ամսական վճարով։ Հարցնել Սապեօրնայա փողոցի վրա զինուորական գիմնազիայի դիմացը Յարութինեանցի № 12 տան մէջ։

1-3 1-10